

FƏNN SILLABUSU

İxtisasın şifri və adı: 7003012- Muzey, arxiv işi və abidələrin qorunması

İxtisaslaşma: Muzeyşünaslıq

Fakültə: Tarix-coğrafiya və incəsənət

Kafedra: Tarix və onun tədrisi metodikası

I Fənn haqqında məlumat

Fənnin adı: Muzeylərin yaranması, inkişafı və müasir növləri. İşçi proqram LDU-nun Tarix və onun tədrisi metodikası kafedrasının 14.09.2022-ci il qərarı ilə təsdiq edilmişdir (protokol №1)

Kodu: MİF- B01.04

Tədris ili: I (2025-2026) Semestr: I

Tədris yükü cəmi. Cəmi 240 saat. Auditoriya saati: 45 saat, (30 saat mühazirə, 15 saat seminar)

Təhsil alma forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 6 kredit

II Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi: dos. Emin Məlikov Nazir oğlu

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Ə. Məmmədov küçəsi, 22, 2 saylı tədris korpusu

Məsləhət saati: III gün saat: 1500-1600

E-mail ünvanı: eminemelikov79@gmail.com

III Təvsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

Əsas ədəbiyyat.

1. Əmirxanov S. Azərbaycanda muzeyşünaslığın aktual problemləri. Bakı, 2011.

2. Muzeyşünaslıq. (Dərslik). Bakı, Mars-print, 2002.

3. Muzey işinə aid sənədlər toplusu. Bakı, Işıq, 1961.

Əlavə ədəbiyyat

4. Azərbaycanda tarix-diyarşünaslıq muzeylərinin təşəkkülü və inkişaf tarixi. Bakı, Ziya-Nurlan, 2008.

5. Bəhruz Kəngərli adına Naxçıvan Dövlət tarix-diyarşünaslıq muzeyi. Bakı, Azərneşr, 1967.

6. Quliyev H.A. Tarixi-etnoqrafik materialların diyarşünaslıq muzeylərinin ekspozisiyasında göstərilməsi haqqında. Azərbaycan Tarix Muzeyinin əsərləri, 1960, № 3.

7. Kərimov B.B. Lənkəran bölgəsində tarix-diyarşünaslıq muzeyləri. Azərbaycan Tarixi Muzeyi-2002.8. Bakı, Elm, 2002.

8. Kərimov B.B. Naxçıvanda muzey işinin inkişafı tarixindən. "Elm" qəzeti, 9 sentyabr, 2005, № 21-22.

9. Kərimov B.B. Masallı tarix-diyarşünaslıq muzeyi. "Elm" qəzeti, 19 oktyabr, 2006, № 10.

10. Kərimov B.B. Şirvan bölgəsində tarix-diyarşünaslıq muzeylərinin yaranması və inkişafı tarixi. Azərbaycan Tarix Muzeyi-2006. Bakı, Elm, 2006.

11. Əmirxanov S.A. Muzey və məktəbli dünya görüşü. Bakı, Biznes Universiteti, 2001.

12. Əmirxanov S.A. muzey fəaliyyətində qarşılıqlı əlaqələr. Tədris-metodik vəsait. Bakı, 2002.

13. Paşayev N.A. Məktəbdə tarix-diyarşünaslıq işləri. Bakı, Azərneşr, 1967.

IV Prerekvizitlər: Bu fənnin tədrisindən öncə başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

V Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI Fənnin təsviri və məqsədi: Bu fənn muzeylərin tarixini, yaranma səbəblərini, inkişaf mərhələlərini və müasir dövrdə mövcud olan müxtəlif növlərini araşdırır. Muzeylərin insan mədəniyyətindəki yeri və funksiyaları zamanla dəyişmiş, fərqli sivilizasiyalarda müxtəlif formalarda inkişaf etmişdir. Müasir muzey anlayışı sərgi, tədqiqat, təhsil və ictimaiyyətlə əlaqələr sahələrində geniş funksional imkanlara malikdir. Muzeylərin ilkin formalarından başlayaraq, orta əsrlər, sənaye inqilabı dövrü və müasir dövrdəki dəyişiklikləri və innovativ növləri, həmçinin rəqəmsallaşma və interaktiv texnologiyaların tətbiqinin bu sahədə yaratdığı yeni tendensiya öyrənilir.

VII Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı: Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

III Qiymətləndirmə: Tələbələr bilji 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar əhatə edən 5 sual daxil edilir. Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəfidir.
- 9 bal- tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzusunun mətnini tam açə bilir.
- 8 bal- tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir.
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal- tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabında qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladıqı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladıqı bala əlavə olunmur. Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	əla	A
2.	81-90	çox yaxşı	B
3.	71-80	yaxşı	C
4.	61-70	kafi	D
5.	51-60	qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam – intizam qaydalarını pozduqda onun haqqında əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir göröləcək.

X Təqvim-mövzu planı: 30 saat mühazirə, 15 saat seminar

№	Keçirilən mühazirə və seminar mövzuları	Müh	Sem
1.	Muzeylərin yaranması təkamülü və müasir növləri fəninin məqsəd və vəzifələri. PLAN: 1.Muzeylərin yaranması təkamülü və müasir növləri fəninin predmeti. 2.Muzeylərin yaranması təkamülü və müasir növləri fəninin vəzifələri. 3.Muzeylərin yaranması təkamülü və müasir növləri fəninin məqsədi. Mənbə: [1, 2,3,5,8.]	2	2
2.	Dünyada muzeylərin yaranması və inkişaf prosesi PLAN 1.Dünyada ilk muzeylərin yaranması. 2.İtaliyada muzeylərinin təkamülü prosesi. 3.Fransada muzeylərinin təkamülü prosesi. 3.Rusiyada muzeylərinin təkamülü prosesi. 4.Türkiyədə muzeylərinin təkamülü prosesi. 5.Çində muzeylərinin təkamülü prosesi. Mənbə: [1, 2,3,5,8.]	4	2
3.	Azərbaycanda muzeylərinin təşəkkülü və inkişaf tarixi. PLAN: 1.XX əsrin 20-50-cu illərində Azərbaycanda muzey quruculuğu. 2.Muzey üzrə ixtisaslı kadrların hazırlanma prosesi 3.Azərbaycan Respublikasında muzey quruculuğu. Mənbə: [1, 2,3,5,8.]	2	

4.	Muzeyşünaslıq və muzey növləri. PLAN: 1. Tarix-diyarşünaslıq muzeyləri. 2. Etnoqrafik muzeylər. 3. Texniki muzeylər. 4. İncəsənət muzeyləri. Mənbə: [1, 2,3,5,8.]	2	
5.	Muzeyşünaslığın müasir problemlərinin nəzəri sistemi. PLAN: 1. Azərbaycan muzeyşünaslığının mahiyyəti. 2. Azərbaycan muzeyşünaslığının prinsipləri. 3. Azərbaycan muzeyşünaslığında mövcud vəziyyət. Mənbə: [1, 2,3,5,8.]	2	2
6.	Muzey mənbələri və muzeyşünaslığın elmi-nəzəri əsasları. PLAN: 1. Muzey mədəniyyət mənbəsi kimi 2. Milli muzey quruculuğu 3. Milli muzeyşünaslığın inkişafı. Mənbə: [1, 2,3,5,8.]	2	
7.	Milli muzeyşünaslıqda qanunauyğunluqlar sistemi. PLAN: 1. Muzeyşünaslıqda mühit amili. 2. Muzeyşünaslıqda qarşılıqlı əlaqələr Mənbə: [1, 2,3,5,8.]	2	2
8.	Muzey işində texniki vasitələrdən istifadə. PLAN: 1. Muzey fondlarının saxlanma sistemi 2. Muzey avadanlığı, muzey işində texniki vasitələr və texnologiyası 3. Ekspozisiya və fond avadanlığı 4. Ekspozisiya otaqlarının avadanlıqlarla təchizatı. 5. Muzey fondlarının avadanlığa təchizatı. Mənbə: [2,3,5,8.]	2	
9.	Muzeydə elmi tədqiqatın və arxivin təşkili PLAN: 1. Muzey arxivində işlərin siyahısı. 2. Muzeyin arxivdə işlərin və iş cildlərinin tərtibatı. 3. Muzeyin elmi arxiv sənədlərinin mühavizəsi 4. Muzey arxivində sənədlərinin elmi-axtarış sistemi 5. Muzeydə elmi arxiv sənədlərindən istifadə. Mənbə: [2,3,5,8.]	4	2
10.	Muzey fəaliyyətinin elmi və bədii məzmunu. PLAN: 1. Muzey fəaliyyətində planlılıq və ardıcılıq 2. Muzey fəaliyyətində tədqiqat metodları [1, 2,3,5,8.]	2	
11.	Muzey fəaliyyətinin imkanları və onlardan istifadə PLAN: 1. Muzeylərin tərbiyəedici funksiyası. 2. Muzeylərin təhsilverici funksiyası. 3. Muzeylərin vətənpərvərlik funksiyası. Mənbə: [1, 2,3,5,8.]	2	2
12.	Muzey fəaliyyətinin mərhələləri və muzey daxili işlərin təşkili. PLAN: 1. Muzeydə elmi-yaradıcı iş. 2. Ekspozisiya və restavrsiya işlərinin təşkili. 3. Ekspozisiya dizaynı Mənbə: [1, 2,3,5,8.]	2.	2.

PLAN:

- 1 Sergi-ekspozisiyaların muzeyşünaslıqda əhmiyyəti.
- 2 Muzeylərin modernləşdirilməsi.
- 3 Muzeydə mədəni tərbiyə işləri

Mənbə: [1, 2, 3, 5, 8.]

XI. Fənn üzrə tələblər:

Muzey işinin fəaliyyətində elmi dünyagörüşü; - muzeylərində elmi maarif və tərbiyə işini; - xalq dekorativ təbiiqə sənəti və memarlıq abidələrini; - diyarşünaslıq muzeylərini; muzeydəkənar abidə anlayışını; - muzey işinin idarə olunması və iqtisadiyyatını; - muzey işinin peşə etikası; - dünyada muzeylərin yaranması və inkişaf prosesi; - muzey mənbələri və muzeyşünaslığın elmi-nəzəri əsasları; - muzey fəaliyyətinin formaları və milli muzeyşünaslığın əhmiyyəti; - muzey fəaliyyətinin mərhələləri və muzey daxili işlərin təşkili öyrənilməlidir.

XII. Fənn üzrə təlim nəticələri

- Muzeylərin təşəkkülü və yaranmasının tarixi modelləri haqqında biliklər əldə etməlidir.
- Muzeylərin formalaşması və inkişaf tarixində müxtəlif peşə mütəxəssislərinin ümumi məzmunu ilə bağlı bilgiləri mənimsəməlidir.
- Klassik, ənənəvi və müasir muzeylərin fəaliyyət xüsusiyyətləri, fərqli və oxşar cəhətləri haqqında ətraflı biliklər almalıdır.
- Azərbaycanda muzey quruculuğunun sovet dövrünün sosial-ictimai, mədəni şəraitini əks etdirən biliklərə yiyələnməlidir.
- Dünyada və Azərbaycanda muzeylərin inkişaf qanunauyğunluğunu əks etdirən biliklərə yiyələnməlidir.
- Azərbaycan muzeylərinin fəaliyyəti haqqında ətraflı biliklərə yiyələnməlidir.

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:**XIV. Kollektiv sualları:****I. Kollektiv sualları:**

1. Muzeylərin yaranması təkamülü və müasir növləri fəninin predmeti
2. Muzeylərin yaranması təkamülü və müasir növləri fəninin vəzifələri
3. Muzeylərin yaranması təkamülü və müasir növləri fəninin məqsədi
4. Dünyada ilk muzeylərin yaranması
5. İtaliya muzeylərinin təkamülü prosesi
6. Fransa muzeylərinin təkamülü prosesi
7. Rusiya muzeylərinin təkamülü prosesi
8. Türkiyə muzeylərinin təkamülü prosesi
9. Çin muzeylərinin təkamülü prosesi
10. Tarix-diyarşünaslıq muzeyləri

II. Kollektiv sualları:

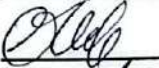
1. Etnoqrafik muzeylər
2. Texniki muzeylər
3. İncəsənət muzeyləri
4. Muzey üzrə ixtisaslı kadrların hazırlanma prosesi
5. Azərbaycan Respublikasında muzey quruculuğu
6. Azərbaycan muzeyşünaslığında mövcud vəziyyət
7. Azərbaycan mədəniyyəti mənbələri
8. Milli muzey quruculuğu
9. Milli muzeyşünaslığın inkişafı
10. Muzeyşünaslıqda mühit amili

XV. Fənn üzrə imtahan sualları

1. Muzeylərin yaranması təkamülü və müasir növləri fəninin predmeti
2. Muzeylərin yaranması təkamülü və müasir növləri fəninin vəzifələri
3. Muzeylərin yaranması təkamülü və müasir növləri fəninin məqsədi
4. Dünyada ilk muzeylərin yaranması
5. İtaliya muzeylərinin təkamülü prosesi
6. Fransa muzeylərinin təkamülü prosesi
7. Rusiya muzeylərinin təkamülü prosesi
8. Türkiyə muzeylərinin təkamülü prosesi
9. Çin muzeylərinin təkamülü prosesi
10. Tarix-diyarşünaslıq muzeyləri
11. Etnoqrafik muzeylər
12. Texniki muzeylər
13. İncəsənət muzeyləri
14. Azərbaycan muzeyşünaslığının mahiyyəti

15. Azərbaycan muzeyşünaslığının prinsipləri
16. Azərbaycan muzeyşünaslığında mövcud vəziyyət
17. Azərbaycan mədəniyyəti mənbələri
18. Milli muzey quruculuğu
19. Milli muzeyşünaslığın inkişafı
20. Muzeyşünaslıqda mühit amili
21. Muzeyşünaslıqda qarşılıqlı əlaqələr
22. Muzey avadanlığı, muzey işində texniki vasitələr və texnologiyası
23. Muzey fondlarının avadanlıqla təchizatı
24. Muzey arxivində işlərin siyahısı
25. Muzey arxivində işlərin və iş cildlərinin tertibatı
26. Muzeyin elmi arxiv sənədlərinin mühafizəsi
27. Muzey arxivində sənədlərin elmi-axtarış sistemi
28. Muzeydə elmi arxiv sənədlərindən istifadə
29. Muzey fəaliyyətində planlılıq və ardıcılıq
30. Muzey fəaliyyətində tədqiqat metodları
31. Muzeylərin tərbiyəedici funksiyası
32. Muzeylərin vətənpərvərlik funksiyası
33. XX əsrin 20-50-ci illərində Azərbaycanda muzey quruculuğu
34. Muzey üzrə ixtisaslı kadrların hazırlanma prosesi
35. Azərbaycan Respublikasında muzey quruculuğu
36. Muzeydə elmi-yaradıcı iş
37. Ekspozisiya və restavrasiya işlərinin təşkili
38. Sərgi-ekspozisiyaların muzeyşünaslıqda əhəmiyyəti
39. Muzeylərin modernləşdirilməsi
40. Muzeydə mədəni tərbiyə işləri

Muzeylərin yaranması, təkamülü və müasir növləri fənninin sillabusu 7003012- "Muzeyşünaslıq" ixtisaslaşması üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Sillabus "Tarix və onun tədrisi metodikası" kafedrasında müzakirə edilərək, təsdiq edilmişdir (12 sentyabr 2025-ci il, protokol № 1).

Kafedra müdiri : dos. K.F.Mahmudov

Fənn müəllimi : dos. E.N.Məlikov